

Järjestelmäkustannusten vyörytys Tietopalveluiden tuotteille Väestörekisterikeskuksessa

Maya Sorja

Opinnäytetyö
Johdon assistenttityön ja kielten
koulutusohjelma
2014

Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma

Tekijä tai tekijät Maya Sorja	Ryhmä tai aloitusvuosi 2011
Opinnäytetyön nimi Järjestelmäkustannusten vyörytys Tietopalveluiden tuotteille Väestörekisterikeskuksessa	Sivu- ja liitesivumäärä 27 + 1
Ohjaaja tai ohjaajat Kirsimarja Vahevaara	
Tämä opinnäytetyö on produktityyppinen ja se koostuu raporttiosuudesta ja sen liitteenä olevasta produktista. Opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Väestörekisterikeskukselle, joka toimii Valtiovarainministeriön hallinnonalalla. Sen tuottamia palveluita on muun muassa väestötietojärjestelmä ylläpito. Toimeksiantona oli laatia Väestörekisterikeskukselle kahden yksikön välisten kustannusten vyörytysprosenttien päivitys ja kustannusten kohdistamismallin kuvaus, jota voitaisiin hyödyntää vuoden 2013 tilinpäätöksessä sekä tulevien vuosien vyörytysprosenttien päivityksessä. Väestörekisterikeskuksessa heräsi tarve selvitystyölle, kun huomattiin, että käytössä olevat kustannusten vyörytysprosentit ja niiden perusteella jaettavien kustannusten kohdistusperiaatteet eri tuotteille tulisi päivittää ennen vuoden 2013 tilinpäätöstä. Toimeksianto rajattiin koskemaan järjestelmäkustannusten vyörytystä Tietopalveluyksikön tuotteille. Produkti tehtiin syksyn 2013 aikana ja selvitystyö perustui säännöllisiin asiantuntijataapaamiisiin, joissa pohdittiin erilaisia mahdollisuuksia kustannusten jaolle ja sitä, miten kustannusten jakoa voitaisiin toteuttaa uudella tapaa. Tavoitteena oli luoda yhdenmukainen ja selkeä työ asiantuntijoiden tarpeisiin. Produkti sisältää luottamuksellista tietoa ja siksi sitä ei ole sisällytetty julkaistavaan opinnäytetyöhön. Produktin toteutus ja sisältöä kuvataan työn raporttiosuudessa. Teoriaosuuteen valittiin kustannus- ja toimintolaskenta tukemaan tehtyä työtä. Näissä käsitellään erilaisia kustannusten kohdistamismalleja ja kerrotaan, mitä ne pitävät sisällään. Työ toteutettiin kahden suunnitellun yksikön sijaan neljälle yksikölle järjestelmäkustannusten vyörytyksessä. Toimeksiantajan mukaan työn tavoitteet täyttyivät ja työtä tullaan käyttämään jatkossa Väestörekisterikeskuksessa.	
Asiasanat kustannuslaskenta, toimintolaskenta, johdon laskentatoimi, vyörytysmenetelmä	

Degree Programme in Modern Languages and Business Studies for Management Assistants

Author Maya Sorja	Group or year of entry 2011
The title of thesis The Scrolling of System Costs Regarding the Products of Information Services Case: The Population Register Centre	Number of report pages and attachment pages 27 + 1
Advisor Kirsimarja Vahevaara	
This bachelor's thesis was commissioned by the Population Register Centre, which operates under the Ministry of Finance. Inter alia, it co-operates with the Finnish Population Information System. The objective of the thesis was to update the percentage of scrolling between certain departments. The need for my work arose in the Population Register Centre when the Finance Manager began to reflect on the subject of this bachelor's thesis. It was ascertained that the available scrolling percentages should be updated before the 2013 Financial Statements are completed. The subject for my thesis was chosen to be the scrolling of system costs regarding the products of Information Services. This was limited to the scrolling between two departments. Work was carried out via regular expert meetings throughout the process. Various possibilities and new means of implementation were discussed. The objective was to create a uniform and clear structure to meet the needs of experts. In the theoretical part of the thesis cost accounting and activity-based costing in support of the work done were both examined. These both deal with different kinds of cost alignments, and what this all entails was looked at. The work was implemented not for the two departments as originally planned, but among four different departments in total. According to the client, all of the goals were met and such work will continue in the future by the organization.	
Key words cost accounting, activity-based costing, management accounting, scrolling method	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tausta ja aiheen rajausta	1
1.2	Työn tavoite	1
1.3	Työn rakenne	1
1.4	Johdon laskentatoimi	2
2	Kustannuslaskenta	3
2.1	Kustannuslaskennan peruskäsitteet	3
2.2	Kustannuslajilaskenta.....	5
2.3	Kustannuspaikkalaskenta	6
2.4	Kustannusten kohdistaminen suoritteille.....	8
3	Toimintolaskenta.....	11
3.1	Toimintolaskennan perusteet	11
3.2	Toimintolaskentamalli	13
4	Toimeksiantajan kuvaus	14
5	Produkti.....	19
5.1	Produktin tavoite.....	19
5.2	Suunnitteluprosessi ja prosessin toteutus.....	20
5.3	Produktin kuvaus.....	21
6	Pohdinta	24
	Lähteet.....	26
	Liitteet.....	28
	Liite 1. Haastattelut	28

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on produktityyppinen opinnäytetyö, joka koostuu raporttiosuudesta ja produktista.

Työ on tehty toimeksiantona Väestörekisterikeskukselle (jäljempänä myös VRK) ja produktiosuus sisältää luottamuksellista tietoa, jota ei näin ollen ole julkaistu opinnäytetyön liitteenä. Produktin sisältöä on kuvattu luvussa 5.

1.1 Työn tausta ja aiheen rajaus

Olin työharjoittelussa Väestörekisterikeskuksessa syksyllä 2013, jossa toin esille kiinnostukseni tekemään opinnäytetyön heille. Keskusteltuani asiasta muutaman taloushallinnon asiantuntijan kanssa, päädyimme siihen, että voisin tehdä heille toimeksiantona produktin.

Taluspäällikön kanssa keskusteltuani saimme aiheen rajattua kahden aiheen yhdistelmään. Toinen aihe keskittyi vyörytysten kuvaamiseen ja päivittämiseen Järjestelmät ja tuotanto -yksikön ja Tietopalvelut-yksikön välillä. Toinen aihe keskittyi Tietopalvelut-yksikön maksuttomien suoritteiden laskemiseen ennen uuden laskentajärjestelmän käyttöönottoa vuoden 2014 keväällä.

1.2 Työn tavoite

Työn tavoitteena on selventää vyörytyksiä Järjestelmät ja tuotanto -yksikön ja Tietopalvelut-yksikön välillä, peilaten sitä teoriaan ja käytäntöön.

Koska produkti oli tehty toimeksiantona, itse tavoitteena oli saada produkti tehtyä työharjoittelun aikana, jolloin uutta tietoa voidaan käyttää jo vuoden 2013 tilinpäätökseen.

1.3 Työn rakenne

Työ koostuu johdannosta, kahdesta teoriaosasta, toimeksiantajan esittelystä ja raporttiosuudesta.

Teoriaosa koostuu kahdesta osasta, jotka avaavat lukijalle ensiksi kustannuslaskentaa ja sen jälkeen toimintolaskentaa. Näissä osissa keskitytään kertomaan oleellinen, ottaen huomioon produktissa tarvittava tieto.

Toimeksiantajan kuvauksessa kerron Väestörekisterikeskuksesta julkisena organisaationa ja keskityn kertomaan myös eri yksiköistä ja niiden sisällä olevista vastuualueista.

Raporttiosuudessa kuvaan produktiani luottamuksellisen tiedon puitteissa.

1.4 Johdon laskentatoimi

Laskentatoimi jaetaan kahteen osa-alueeseen, ulkoiseen eli rahoituksen laskentatoimeen ja sisäiseen eli johdon laskentatoimeen. Ulkoinen laskentatoimi on tarkkaan säädeltyä ja se tuottaa tilinpäätöksen avulla tietoa ulkopuolisille sidosryhmille.

Johdon laskentatoimea voidaan pitää organisaation sisäisenä palvelutoimintona, joka mittaa ja raportoi taloudellista tietoa, tukien johdon päätöksentekoa. Tuotettu tieto voi olla rahamääräistä tai ei-rahamääräistä ja toimia seurannan tai suunnittelun apuvälineenä. (Ikäheimo, Lounasmeri & Walden 2009, 131; Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2007, 81; Suomala, Manninen & Lyly-Yrjänäinen 2011, 9-10.)

Johdon laskentatoimessa Kinnusen ym. (2007, 81) mukaan kustannuslaskennan tehtävänä on mitata ja raportoida taloudellista ja ei-taloudellista informaatiota, joka liittyy yrityksen resurssien hankintaan ja kulutukseen.

2 Kustannuslaskenta

Ikäheimon ym. (2009, 132) mukaan johdon laskentatoimessa kustannuslaskenta kehittyi 1800-luvun lopulla länsimaisen valmisteollisuuden tarpeisiin.

Kustannuslaskenta muodostaa perustan sisäiselle laskentatoimelle. Kustannuslaskennan tavoitteena on antaa tietoa erilaisten kokonaisuuksien kannattavuudesta ja lisätietoa toiminnan sisällöstä. Sen yhtenä keskeisimmistä tehtävistä on selvittää tuotekohtaiset kustannukset mahdollisimman tarkasti. (Ikäheimo ym. 2009, 135; Kinnunen ym. 2007, 113; Suomala ym. 2011, 106.)

2.1 Kustannuslaskennan peruskäsitteet

Suomalain ym. (2011, 91) mukaan kustannus on tuotannontekijän rahassa mitattu käyttö tai kulutus.

Kustannukset muodostuvat, kun erilaisia resursseja käytetään, koska kustannukset ovat ominaisuuksiltaan erilaisia, niin kustannuslaskennan mukaan myös niiden käsittelytapa vaihtelee. Resurssit voivat olla joko lyhytvaikutteisia tuotannontekijöitä tai pitkävaikutteisia tuotannontekijöitä. (Ikäheimo ym. 2009, 136–137.)

Muuttuvat ja kiinteät kustannukset

Mitkään kustannukset eivät ole jokaisella aikavälillä tarkasteltuina täysin muuttumattomia. Yleisesti muuttuvien ja kiinteiden kustannusten jakoon käytetään toiminta-astetta. Toiminta-aste on luku, joka kuvaa toiminnan volyyymia, kuten esimerkiksi palveltujen asiakkaiden määrää. Toiminta-asteen muuttuessa, osa kustannuksista saattaa reagoida muutokseen. Tällöin puhutaan muuttuvista kustannuksista. Jos kustannukset eivät reagoi muutokseen, niin kyse on kiinteistä kustannuksista.

(Suomala ym. 2011, 95.)

Muuttuvien kustannusten tuotantomäärä kasvaa suhteessa siihen, kuinka paljon tuotteita tai palveluita tuotetaan. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltaessa muuttuvien kustannus-

ten joukko on suurempi, kuitenkin on otettava huomioon, että tarpeeksi pitkällä aikavälillä kaikki kustannukset ovat muuttuvia. (Ikäheimo ym. 2009, 137.)

Kiinteät kustannukset pysyvät samana ottamatta huomioon tuotannon määrää. Kiinteitä kustannuksia ovat esimerkiksi yrityksen hallinnon aiheuttamat kustannukset. (Ikäheimo ym. 2009, 137.)

Välittömät ja välilliset kustannukset

Resurssit ottavat osaa tuotantoprosessiin, jolloin välittömät kustannukset jaetaan suoraan laskentakohteille. Näitä ovat esimerkiksi valmistuksen työpanos. (Ikäheimo ym. 2009, 137; Suomala ym. 2011, 94.)

Suomalain ym. (2011, 94) mukaan välilliset kustannukset syntyvät sellaisten tuotantontekijöiden käytöstä, joiden yhteys valmistettavaan tuotteeseen, palveluun tai muuhun laskentakohteeseen on etäisempi. Välillisiä kustannuksia ovat esimerkiksi johdon palkat.

Erillis- ja yhteiskustannukset

Kustannukset, jotka jäävät pois, jos jokin asia ei toteudu, kutsutaan erilliskustannuksiksi. Yhteiskustannukset ovat puolestaan kustannuksia, joihin ei vaikuta jonkin asian poisjääminen. Tämä jako on todella lähellä jakoa välittömiin ja välillisiin kustannuksiin. (Ikäheimo ym. 2009, 137; Suomala ym. 2011, 96.)

Kustannukset allokoidaan aiheuttamisperiaatteen mukaan suoritteille. Välittömien kustannusten yksikkökustannukset eli se, kuinka paljon yhden suoritteen tuottaminen aiheuttaa välittömiä kustannuksia, saadaan kertomalla niiden tuotantontekijöiden määrät, jotka tarvitaan suoritteeseen jokaisen tuotantontekijän yksikkökustannuksilla. (Järvenpää ym. 2013, 72.)

Tyypillisiä laskentakohteita johdon laskentatoimessa ovat esimerkiksi yritys ja tulossikkö. Laskentakohde on sellainen asia, jonka kustannukset tai kannattavuus tahdotaan tutkia. (Suomala ym. 2011, 89.)

Kustannustekijöitä ovat tekijät, jotka vaikuttavat tietyllä aikavälillä laskentakohteen kokonaiskustannuksiin. Eli, jos kustannustekijässä tapahtuu muutos, se myös aikaansaa muutoksen laskentakohteen kokonaiskustannuksissa. (Kinnunen ym. 2007, 83.)

Suomalan ym. (2011, 90) mukaan aiheuttamisperiaate viittaa pyrkimykseen liittää laskentakohteeseen vain sellaisia tuottoja ja kustannuksia, joita se aidosti aiheuttaa.

2.2 Kustannuslajilaskenta

Kustannuslajilaskennasta puhutaan silloin, kun tietoa kustannuksista kootaan ja käsitellään kustannuslajeittain. Kustannuslajilaskenta, samoin kuin tulosbudjetointi, käyttää hyödykseen liikekirjanpidon tilijärjestelmää. (Järvenpää, Länsiluoto, Partanen & Pellinen 2013, 72.)

Kustannuslajilaskennassa tuotannontekijät jaetaan työkustannuksiin, aineisiin ja lyhyt- ja pitkävaikutteisiin tuotantovälineisiin. (Järvenpää ym. 2013, 73.)

Työkustannukset

Kustannuslaskennan paikkansapitävyyden takia on tärkeää, että työkustannukset jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaan tuotteille tai palveluille. Työkustannukset selvitetään työkustannuslaskennassa ja ne myös kohdistetaan valmistetuille suoritteille tai vastualueille. Työkustannuksiin vaikuttavat kaksi tekijää, jotka ovat työn määrä ja sen yksikkökustannukset. Työkustannusten keskeisin tekijä on palkkojen kustannukset. (Järvenpää ym. 2013, 73–74.)

Ainekustannukset

Palvelualoilla ainekustannuksia ei liioin ole, toisin kuin teollisuusyrityksillä. Ainekustannuksia ovat esimerkiksi raaka-aine- ja tarvikekustannukset. Ainekustannukset jakautuvat kahteen osaan, tarvittaviin ainemääriin ja niiden yksikkökustannuksiin. (Järvenpää ym. 2013, 76.)

Muut lyhytvaikutteiset kustannukset

Muita lyhytvaikutteisia kustannuksia ovat muun muassa tietoliikenne- ja asiantuntija-palveluiden kustannukset ja koneiden ja tilojen vuokrat. Ennakkolaskennassa pyritään laskemaan muiden lyhytvaikutteisten kustannuksien kulutus oikein. Jälkilaskennassa puolestaan on tärkeää oikeellinen tositteiden käsittely ja tehdyt kirjaukset. (Järvenpää ym. 2013, 82.)

Pääomakustannukset

Pitkävaikutteiset tuotannontekijät aiheuttavat pääomakustannuksia. Suurimmat aiheuttajat ovat niiden hankinta ja hallinta. Poistot ja korot ovat hankinnasta aiheutuvan hankintamenon kustannuksia. Varastoihin sidotuista pääomista aiheutuu pääomakustannuksia, korkojen ja vakuutuksien muodossa. (Järvenpää ym. 2013, 82.)

2.3 Kustannuspaikkalaskenta

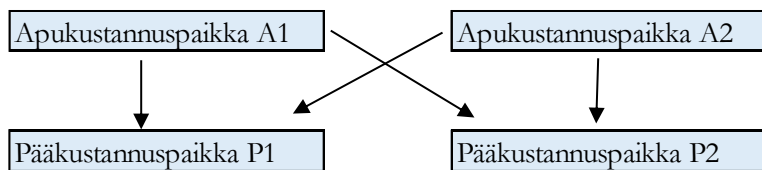
Kustannuspaikkalaskennan tavoitteena on tuottaa informaatiota eri tekijöistä, jotka vaikuttavat organisaation onnistumiseen. Tähän tarkoitukseen kustannuspaikkalaskenta luo informaatiota jokaisen kustannuspaikan taloudesta. (Suomala ym. 2011, 119.)

Kustannuspaikka on yrityksen fyysinen tai toiminnallinen kokonaisuus ja samalla myös sen pienin toimintayksikkö. Näiden kustannuspaikkojen aiheuttamia kustannuksia tarkkaillaan ja niistä raportoidaan. (Järvenpää ym. 2013, 90; Suomala ym. 2011, 119)

Jokainen kustannuspaikka määritetään niin, että sen aikaansaannos pystytään ilmaisemaan yhdellä mittayksiköllä. Yleensä tämä tietty mittayksikkö on myös yleiskustannusliikkeen peruste. Kaikki kustannuspaikat erotetaan toisistaan koodeilla, jotka ovat erilaiset eri yksiköissä. (Järvenpää ym. 2013, 92; Suomala ym. 2011, 119.)

Kustannuspaikkoja on kahdenlaisia. Pääkustannuspaikkojen toiminta ja kustannukset kohdistuvat suoraan tuotteille tai palveluille. Pääkustannuspaikkojen toimintaa avustavat apukustannuspaikat. Apukustannuspaikkojen kustannukset voidaan kohdistaa suoraan pääkustannuspaikoille (kuva 1) tai esimerkiksi apukustannuspaikoilta apukustannuspaikoille, kunhan ne ovat tekemisissä keskenään. Apuna kustannusten kohdistami-

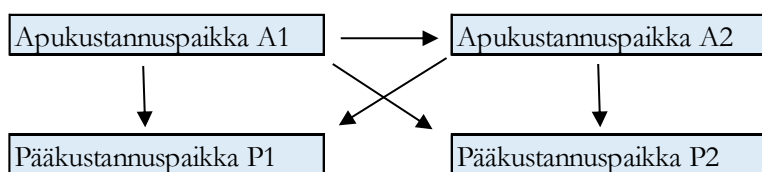
nessä käytetään kiinteiden hintojen menetelmää tai vyörytysmenetelmää. (Järvenpää ym. 2013, 90–91, 93.)

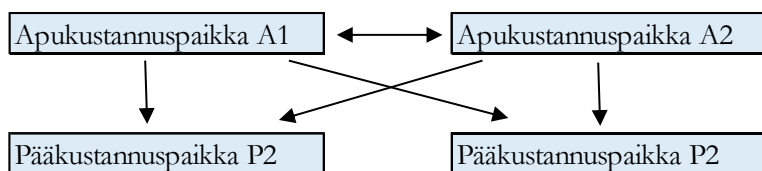
Kuva 1. Apukustannusten suora kohdistaminen (Suomala ym. 2011, 122)

Vyörytysmenetelmä

Vyörytysmenetelmässä kaikki kustannukset jaetaan sovittujen jakoperusteiden mukaisesti eri osastoille laskentakausittain. Perusmenetelmänä on vyöryttäminen vasemmalta oikealle (kuva 2). Tähän menetelmään osallistuvat yhteiset ja valmistuksen apukustannuspaikat. Ne jaetaan vasemmalta oikealle siten, että muiden vähiten käytetty kustannuspaikka sijoitetaan kauimmaksi vasemmalle. Seuraavaksi sijoitetaan toiseksi vähiten käytetty kustannuspaikka ja niin edelleen. Kun kustannuspaikat on saatu sijoitettua, niin kustannuksia aletaan vyöryttämään kustannuspaikka kerrallaan vasemmalta oikealle. Tämä menetelmä kertoo vain puoli totuuden asioista, koska vyörytystä ei tehdä oikealta vasemmalle. Koko totuuden saa selville käyttämällä ristiinvyörytysmenetelmää (kuva 3). (Järvenpää 2013, 93.)

Kuva 2. Apukustannusten vyörytys vasemmalta oikealle (Suomala ym. 2011, 123)

Kuva 3. Apukustannusten vyörytys ristiin (Suomala ym. 2011, 123)

Kiinteiden hintojen menetelmä

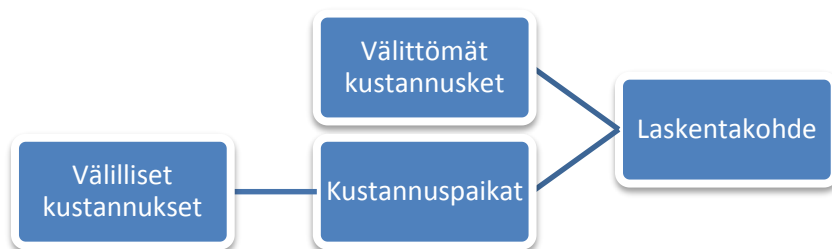
Tässä menetelmässä määritellään laskutushinnat apukustannuspaikkojen ja yhteisten kustannuspakkojen suoritteille. Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti muita kustannuspaikkoja veloitetaan näiden kuluttamien palvelujen paljouden perusteella. Tällä perusteella jokainen kustannuspaikka tietää veloitettavat kustannukset muilta osastoilta ja omien sisäisten palveluiden lukumäärät. Veloitettavat kustannukset eivät täsmää todellisten kustannusten kanssa, jolloin syntynyt ali- tai ylijäämä jää veloittavalle osastolle. (Järvenpää ym. 2013, 93, 95.)

2.4 Kustannusten kohdistaminen suoritteille

Aiheuttamisperiaatetta tulee noudattaa kustannusten kohdistamisessa. Kustannuspaikoille jaetaan vain todelliset toiminnasta koituneet kustannukset. (Suomala ym. 2011, 122.)

Kinnusen ym. (2007, 86) mukaan kustannusten allokointi eli kohdistaminen tietyille laskentakohteille on eräs yrityksen kustannuslaskennan haastavimmista ja myös yleisimmistä tehtävistä.

Tyypillisesti laskentajärjestelmä on kaksivaiheinen. Ensiksi selvitetään kustannukset, jotka kirjataan esimerkiksi kustannuslajeittain. Tämä jälkeen kirjatut kustannukset jaetaan laskentakohteille. Ne kustannukset, jotka pystytään kohdistamaan suoraan, ovat välittömiä kustannuksia. Ne kustannukset puolestaan, joita ei voida kohdistaa suoraan, mutta joita silti täytyy jakaa eteenpäin, ovat välillisiä kustannuksia (kuviot 1). (Kinnunen ym. 2007, 83–84.)

Kuvio 1. Kustannuslaskentajärjestelmän perusasetelma (Suomala ym. 2011, 100)

Kaikki kustannukset pystytään luokittelemaan pää- ja apukustannuspaikkoihin. Ensiksi apukustannuspaikkojen kustannukset jaetaan pääkustannuspaikoille, jonka jälkeen pääkustannuspaikkojen kustannukset ja kohdistuneet apukustannuspaikkojen kustannukset jaetaan tuotteille. Apukustannuspaikkojen käyttäessä toistensa suoritteita, niitä ei voi kohdistaa suoraan pääkustannuspaikoille. Tällöin on käytettävä vyörytysmenetelmää tai mahdollisesti ristiinvyörytystä. (Suomala ym. 2011, 122–123.)

On oleellista tietää onko kyse välittömistä vai välillisistä kustannuksista. Tämä tieto riippuu siitä, mihin yrityksessä kustannukset halutaan kohdistaa. Kun on kyse isosta kokonaisuudesta, niin välillisiä kustannuksia on vähemmän, koska tällöin on helpompi hahmottaa kustannusten kohdistamisperiaatteet. (Ikäheimo ym. 2009, 141.)

Perinteinen kustannuslaskenta tarjoaa muutaman järjestelmävaihtoehdon, kun tarvitaan tietoa esimerkiksi kokonaisuuden kannattavuudesta. Jakolaskennan, jota käytetään kun valmistetaan yhtä tuotetta aina samalla prosessilla tai lisäyslaskennan, jota käytetään kun valmistuksessa on monia tuotteita hieman erilaisilla prosesseilla. (Ikäheimo ym. 2009, 135; Kinnunen ym. 2007, 113; Suomala ym. 2011, 106–107.)

Jakolaskenta

Tässä laskentatavassa tuotteille jaetaan saman verran kustannuksia. Tämä pohjautuu siihen ajatukseen, että tietty tuote aiheuttaa aina tietyn määrän kustannuksia ja samalla tuotanto on yhdenmukaista. Kun kyse on vain yhdestä tuotteesta, voidaan kustannukset jakaa suoraan tälle tuotteelle. Tuotteen pysyessä identtisenä voidaan turvautua todella yksinkertaiseen jakolaskentaan, jossa kaikki kustannukset jaetaan tuotetulle määrälle ja lopputuloksena saadaan tuotetun yksikön kustannukset. (Ikäheimo ym. 2009, 141.)

Lisäyslaskenta

Kaikki välittömät kustannukset jaetaan suoraan tuotteille, kun taas välilliset kustannukset lisäysperiaatteella. Lisäysperiaate tarkoittaa sitä, että kustannuslisä täytyy määritellä, joka puolestaan kohdistetaan tietyn välittömän mitan perusteella. Tätä jakotapaa käytetään silloin, kun erilaisia tuotteita on tuotannossa ja niiden vertailu on vaikeaa. (Ikäheimo ym. 2009, 142.)

Ikäheimon ym. (2009, 142) mukaan lisien laskennassa arvioidaan kohdistettavien välisten kustannusten määrä ja jaetaan tämä kustannus sitten kohdistustekijöiden yhteissummalla, jolloin lopputuloksena saadaan tuotteelle kohdistettava kustannus.

3 Toimintolaskenta

Toimintolaskenta eli Activity Based Counting (ABC) kehitettiin USA:ssa 1980-luvulla Robin Cooperin ja Robert S. Kaplanin johdolla. (Laitinen 2003, 270.)

Toimintolaskenta pystyy tuottamaan taloudellista ja ei-taloudellista tietoa, ja kertomaan näiden välisestä suhteesta. (Turney 2002, 91.) Turneyn (2002, 96) mukaan se myös tuottaa tuotekustannuksista täsmällistä tietoa.

3.1 Toimintolaskennan perusteet

Lähtökohtaisesti organisaatioilla on spesifi määrä resursseja käytettävissään. Näitä resursseja kuluttavat toiminnot. Toimintolaskennassa organisaatio jaetaankin juuri toimintoihin, jotka kuvaavat sitä, mitä organisaatiossa tehdään ja mihin resursseja käytetään. Laskentakohteet puolestaan kuluttavat yrityksen toimintoja, josta syntyy kustannuksia. (Laitinen 2003, 271; Brimson 1992, 28.)

Lähtökohtaisesti toimintolaskennassa selvitetään toimintojen aiheuttamia kustannuksia (kuva 4). Tämä saadaan selville käyttämällä resurssiajureita. Toimintoajureilla saadaan selville, kuinka monta toimintoa laskentakohteet tarvitsevat. Tämä jälkeen pystytään jakamaan jokaiselle laskentakohteelle sen käyttämät kustannukset. (Laitinen 2003, 271.)

Toiminnot kuvaavat sitä, mitä yrityksessä tehdään ja ne ovat perusta toimintolaskennalle. Ne kertovat mihin on käytetty aikaa ja resursseja. Toiminto on prosessi, joka tuottaa suoritteen käyttäen merkittävästi resursseja. Toiminnot voidaan myös yhdistellä eri tarpeiden mukaisesti, jolloin saadaan erilaisia toimintoketjuja. (Brimson 1992, 75–76, 214–215; Alhola 2008, 47.)

Resursseja ovat muun muassa henkilöstö ja tarvittavat laitteet, jotka ovat yrityksen tuotannon tekijöitä. Toiminnot käyttävät resursseja, jotta yrityksen tuotteet saataisiin tehtyä ja päästäisiin tavoitteisiin. (Alhola 2008, 43.)

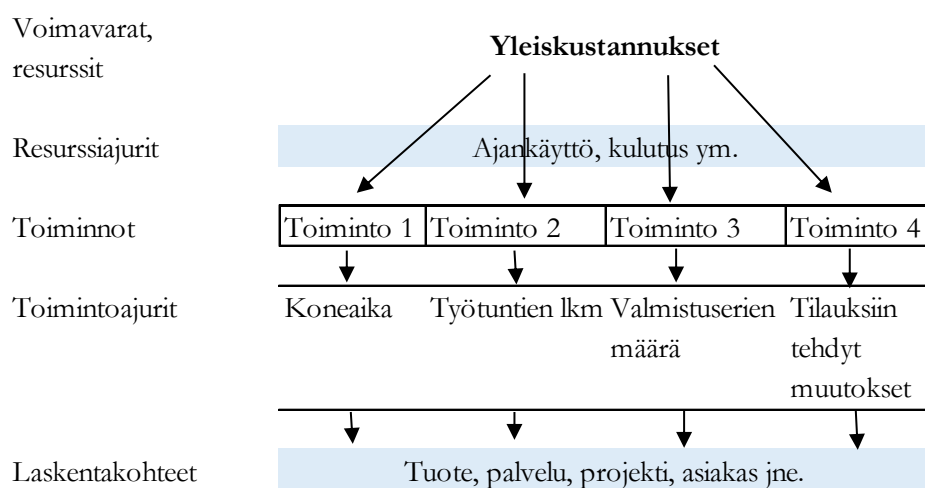
Kustannusajureita on kahdenlaisia, joista resurssiajuri on ensimmäisen tason kustannusajuri ja se kohdistaa kustannukset toiminnolle. Se myös kertoo miksi tietty toiminto tarvitsee tiettyjä kustannuksia. (Alhola 2008, 44–45.)

Toimintoajuri on toisen tason kustannusajuri, joka kohdistaa toiminnon kustannukset laskentakohteille. Toimintoajureilla tarkastellaan tekijöitä, jotka vaikuttavat toiminnon suoritukseen ja toteutukseen. Tällaisia ovat esimerkiksi aika ja kappalemäärä.

Toimintoajureita käytettäessä voidaan myös käyttää yksikköajureita, jotka Alholan mukaan vaikuttavat yksittäisen toiminnon kustannuksiin ja siihen, miten toiminto suoritetaan. (Alhola 2008, 47–49.)

Suoritemittari kertoo kuinka hyvin tietty toiminto on tehty. Niillä mitataan muun muassa toimintoon käytettyä aikaa. Suoritemittari myös antaa kuvan tuloksista ja tehdystä työstä. (Alhola 2008, 51.)

Toimintolaskennan tavoitteena on siis tietää kaikki yrityksen toiminnot ja niistä syntyvät kustannukset ja tuotokset. Jotta yritys saisi selville tämän tiedon, on käytettävä resurssi- ja toimintoajureita, jotka ohjaavat resursseja ja toimintoja oikeisiin paikkoihin. (Laitinen 2003, 271; Brimson 1992, 28.)

Kuva 4. Toimintolaskennan kustannusten kohdentaminen (Järvenpää ym. 2013, 147)

3.2 Toimintolaskentamalli

Toimintolaskentamalli on kaksidimensionaalinen, jossa molemmilla ulottuvuuksilla on omat tehtävänsä. Vertikaalinen ulottuvuus kertoo kustannusten kohdistamisesta laskentakohteille toimintojen kautta. Horisontaalinen ulottuvuus puolestaan kertoo prosessin tehokkuudesta. (Alhola 2008, 34–35; Turney 2002 95–104.)

Kustannusten kohdistamisen ulottuvuus antaa tietoa laskentakohteista, toiminnoista ja resursseista. Se kuvaa kustannusten liikettä alusta aina loppumetreille saakka. Resurs-siajurien avulla resurssien kustannuksen kohdistetaan toiminnoille, kun taas toimintojen kustannusten kohdistaminen tuotteille/suoritteille tapahtuu toimintoajurien kautta. (Alhola 2008, 35.)

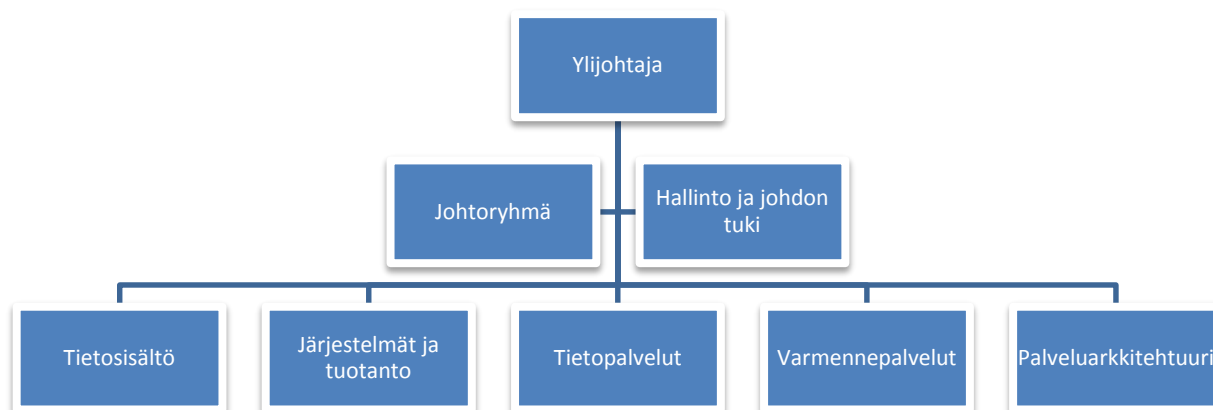
Prosessiin tehokkuuden ulottuvuus tuottaa tietoa toimintoon liittyvistä kustannuksista, tehdystä työstä ja niiden suhteesta toimintoketjun muihin toimintoihin. Tässä ulottuvuudessa suoritemittarit, jotka ovat ei-taloudellisia, kertovat, kuinka paljon jokaisessa toiminnossa on tehty työtä ja niissä saavutettuja tuloksia. Suoritemittarit kertovat myös, toiminnon suorituksesta ja, kuinka hyvin on vastattu sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden tarpeisiin. (Alhola 2008, 35; Turney 2002, 101–102.) Ulottuvuuden tavoitteena on antaa tietoa kokonaisprosessista sitä mittaamalla ja kehittämällä (Alhola 2008, 35).

4 Toimeksiantajan kuvaus

Väestörekisterikeskus on perustettu vuonna 1969 ja se toimii valtiovarainministeriön hallinnonalalla ja sillä on toimitilat sekä Helsingissä että Kokkolassa. (Väestörekisterikeskus 2013a.)

Väestörekisterikeskuksen (Väestörekisterikeskus 2013a) mukaan sen perustehtävänä on mahdollistaa väestötietojärjestelmän tietojen ja VRK:n varmennetun sähköisen asioinnin palvelujen käyttö yhteiskunnan toimintojen ja tietohuollon tukena.

Väestörekisterikeskuksen maksullisen toiminnan tulot vuonna 2012 olivat noin 20 miljoonaa euroa, joista suurin erä tuli henkilötiedoista (noin 10 miljoonaa euroa). (Väestörekisterikeskus 2013c.)

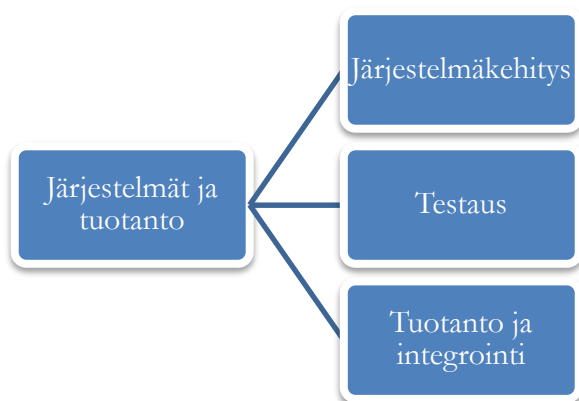
Kuvio 2. Väestörekisterikeskuksen organisaatiokaavio (Väestörekisterikeskus 2013b)

Väestörekisterikeskuksessa kulujen seuranta ja kustannuslaskenta perustuvat organisaatioyksiköihin (vastuualueet), toimintoihin ja projekteihin. Projektien kustannukset ovat pääasiassa maksutonta viranomaistoimintaa, ja siten opinnäytetyön tehtävälueen ulkopuolella. Tietopalveluiden kustannukset perustuvat vastuualueille ja toiminnoille kirjattuihin kuluihin, sekä näiden kirjausyhdistelmistä laskettuihin eri suoriteryhmiin kustannuksiin.

Järjestelmät ja tuotanto -yksikössä on kolme vastuualuetta, jotka ovat tuotanto ja integrointi, järjestelmäkehitys ja testaus (kuvio 3). Olin työharjoittelussa tässä kyseisessä yk-

sikössä, tuotanto ja integrointi -vastuualueella. Yksikön yleisiä tehtäviä, perustuen työjärjestykseen ovat muun muassa seuraavia

- viraston sisäiset tietotekniset palvelut
- teknisten toimittajien ja muiden alihankkijoiden hallinta
- väestötietojärjestelmän tekninen toimivuus ja tietojärjestelmäkokonaisuus.

Kuvio 3. Järjestelmät ja tuotanto -yksikön vastualueet

Järjestelmäkehityksen perustehtävänä on väestötietojärjestelmän (myöhemmin myös VTJ) kehittäminen ja ylläpito siten, että Väestörekisterikeskuksen tuottamat palvelut on saatavilla ja käytettävissä yhteiskunnan eri tarpeisiin.

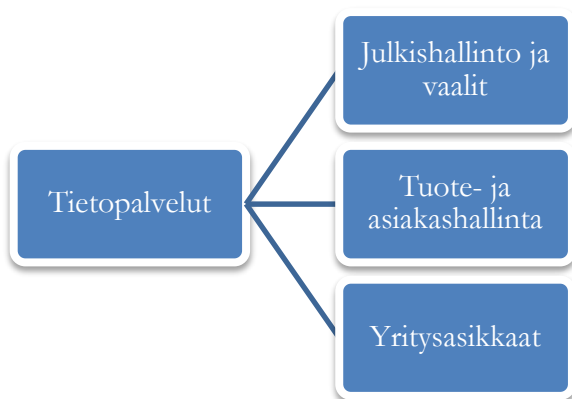
Järjestelmäkehityksen tehtäviä ovat myös VTJ-ylläpitosovellukset, toimittajahallinta- ja ohjaus, projektien veto ja muuttoilmoituspalvelukokonaisuuden kehittäminen.

Testauksen perustehtävänä on väestötietojärjestelmän sovellusmuutosten järjestelmä- ja hyväksymistestaus, jolla varmistetaan, että VTJ:n ylläpitäjillä (mm. maistraatit) ja hyväksikäyttäjillä (mm. Kela ja Poliisi) on käytössään virheettömästi toimivat sovellukset ja VTJ:stä luovutettavat tiedot oikein.

Tuotannon ja integroinnin perustehtävinä on väestötietojärjestelmän tekninen toimivuus ja tietojärjestelmäkokonaisuus, järjestelmien integrointi- ja evoluutiokehityksestä huolehtiminen sekä järjestelmien yhteensopivuudesta huolehtiminen.

Tietopalvelu-yksikössä on kolme vastuualuetta, jotka ovat julkishallinto ja vaalit, tuote- ja asiakashallinta ja yritysasiakkaat (kuvio 4). Yksikön yleisiä tehtäviä ovat muun muassa

- VTJ:n tietojen markkinointi ja myynti
- tietojen luovutuslupien myöntäminen
- tuotteiden hinnan määrittäminen
- tietopalvelun tuotannon valvonta ja ohjaus
- vaaleja koskevien tehtävien hoito.

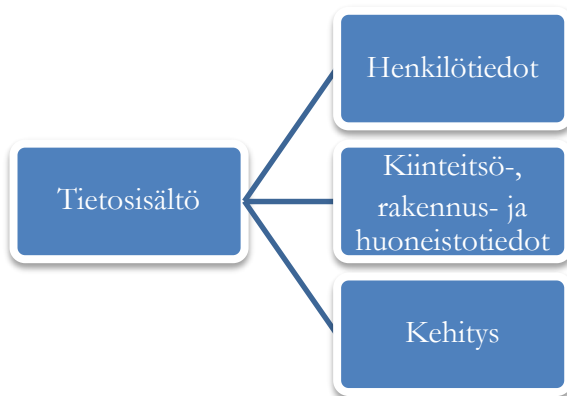

Kuvio 4. Tietopalvelut-yksikön vastualueet

Tietopalvelut palvelee koko yhteiskuntaa väestötietojärjestelmän kautta. VRK välittää yhteiskunnan käyttöön vuosittain yli 300 miljoonaa tietoyksikköä väestötietojärjestelmästä.

Väestörekisterikeskuksen tietopalvelu on pääsääntöisesti maksullista kaikille lukuun ottamatta vakimuotoista tietopalvelua julkishallinnolle. Muilta osin tietoja luovutetaan julkiselle sektorille omakustannushintaan. Tietojen luovutus on aina luvanvaraista ja käyttötarkoitussidonnaista.

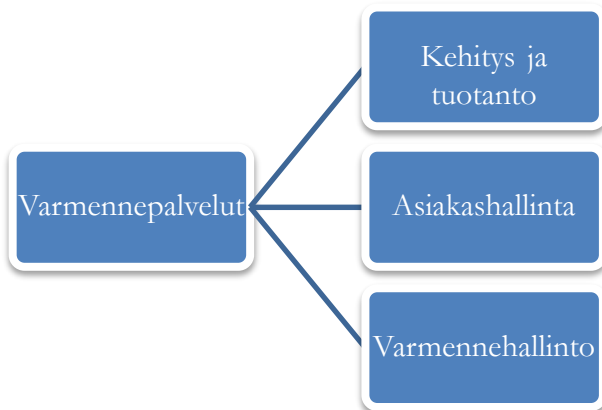
Tietosisältö on Kokkolan alueyksikkö, jolla on kolme vastuualuetta, jotka ovat henkilötiedot, kiinteistö-, rakennus- ja huoneistotiedot (myöhemmin KRH) ja kehitys (kuvio 5). Yksikkö vastaa VTJ:n tietojen ylläpitoon ja laadunvalvontaan liittyvistä tehtävistä sekä osallistuu järjestelmän kehittämistyöhön.

Kuvio 5. Tietosisällön vastuualueet

Tietosisällön vastuualueet linkittyvät yhteen tehtävissään. Henkilötiedot ja KRH:n tehtäviä ovat muun muassa tietojen keruu- ja ilmoitusliikenneprosessit ja hallintoaluetietojen rekisteröinti. Kehityksen tehtäviä ovat puolestaan viranomaisyhteistyö ja lainsäädännön kehittäminen.

Varmennepalvelut-yksiköllä on kolme vastuualuetta, jotka ovat kehitys ja tuotanto, asiakashallinta ja varmennehallinto (kuvio 6).

Kuvio 6. Varmennepalveluiden vastuualueet

Varmennepalvelut myy luottamusta ja vahvistettua tietoa toimijoiden identiteetistä, jotka asioivat sähköisessä maailmassa, olivatpa nämä tahot luonnollisia henkilöitä tai eri organisaatioiden palveluksessa olevia työntekijöitä, laitteita tai sähköpostiosoitteita. Varmennepalvelut varmentaa sen, että tämä tieto toimijoista sekä toimijoiden identiteetistä pitää paikkaansa. Varmennepalveluiden varmennepalvelut ovat

- kansalaisvarmenne
- organisaatiovarmenne
- terveydenhuollon varmenteet
- palvelinvarmenne
- sähköpostivarmenne
- matkustusasiakirjojen varmenteet.

5 Produkti

Aloitin työharjoitteluni Väestörekisterikeskuksessa 19.8.2013. Väestörekisterikeskus on valtion virasto, jonka tulee järjestää kulujen seuranta ja laskentatoimi siten, että maksullisen toiminnan kustannukset voidaan laskea luotettavasti. Maksullisen toiminnan tuotot, kustannukset, sekä näiden suhdeluvusta muodostuva kustannusvastaavuus raportoidaan vuosittain toimintakertomuksessa eri suoriteryhmiä osalta. Toimintakertomus julkaistaan Väestörekisterikeskuksen julkisilla internet-sivuilla.

Ensimmäinen tapaaminen talouspäällikön kanssa oli 13.9.2013, jolloin sain toimeksianton päivittää järjestelmäkustannusten vyörytyksen Järjestelmät ja tuotanto -yksiköstä Tietopalveluiden tuotteille. Tehtävänäni oli kuvata kustannusten kohdistamismallia. Työn on myös pysyttävä luottamuksellisena ja siksi produkti ei ole julkaistavan työn liitteenä.

Tarve työlleni ilmeni, kun herättiin siihen, että vuoden 2013 tilinpäätökseen oli tärkeää saada ajantasaiset vyörytysprosentit ja tieto siitä, mihin nämä päivitettyt prosentit perustuvat. Päivittämäni prosentit perustuvat realistiseen toteutumaan, joka tarkoittaa vuoden 2013 budjettia ja tehtyjä työtunteja. Ennen tätä arviot perustuivat kahden asiantuntijan väliseen arvioon ja muutamaa vuotta aiemmin laadittuihin ajureihin eli kohdistustekijöihin.

Sama koski myös jakoa maksuttomille tuotteille, joita ei ole ollut koskaan aikaisemmin, koska maksuttomat tuotteet tulivat vasta vuonna 2013. Uutta tietoa tarvittiin, jotta myös tässä kohdin pystytään tekemään oikeaan tietoon pohjautuva tilinpäätös vuodelta 2013.

5.1 Produktin tavoite

Tavoitteenani oli luoda uusi Järjestelmät ja tuotanto -yksikön vyörytysprosenttien laskentamalli ensisijaisesti Tietopalveluiden tuotteille, jota voidaan jatkossa hyödyntää tulevien vuosien vyörytysprosentteja laskettaessa. Samalla päivitin myös Varmennepalve-

luiden ja Tietosisällön tuotteiden vyörytysprosentit samalla menetelmällä. Päivitettyjä prosentteja tullaan käyttämään vuoden 2013 tilinpäätöstä tehtäessä.

Alun perin työn ulkopuolelle rajattiin uusien vyörytysprosenttien päivittäminen Tietosisällölle ja Varmennepalveluille. Myöhemmässä vaiheessa niiden mukaan ottaminen oli kuitenkin luonnollista. Toimeksianto koski siis ainoastaan kahden, myöhemmin neljän, yksikön välisen vyörytysprosenttien päivityksen.

5.2 Suunnitteluprosessi ja prosessin toteutus

Lähdin suunnittelemaan produktiin aikataulua, kun olin saanut yleiskuvan aiheesta ja siitä, mitä kaikkea se piti sisällään. Ensimmäinen tavoitteeni oli heti, että saisin produktin valmiiksi ennen viimeistä työharjoittelunipäivääni, 23.12.2013. Tein itselleni vapaamuotoisen aikataulun, koska työn eteneminen ei ollut vain minusta kiinni, vaan minun piti myös ottaa huomioon monen ihmisen työntäyteiset kalenterit. Työn eteneminen koostui lähinnä asiantuntijatapaamisista ja niistä saadun tiedon kokoamisesta ja päivittämisestä tapaamisten välillä (kuvio 7). Pääsin tavoitteeseeni paljon aikaisemmin kuin olin odottanut. Sain produktin valmiiksi jo keskiviikkona 4.12.2013.

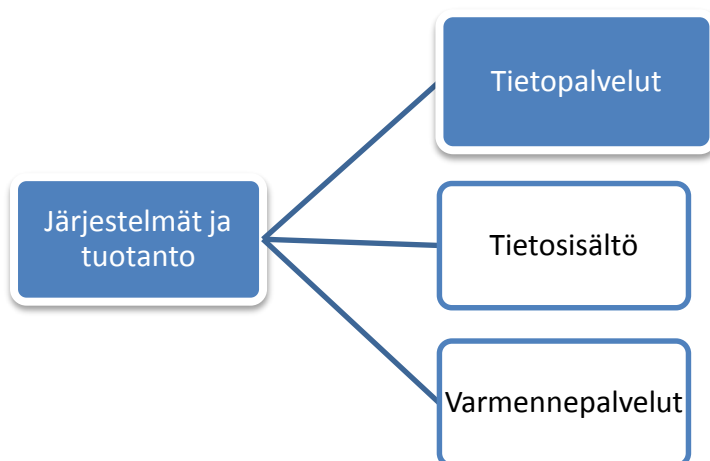

Kuvio 7. Työn eteneminen ja tapaamiset

Sain vapaat kädet työni ulkoasun suunniteluun ja esittämismalliin, samoin kuin rakentamismalliin. Ainoa toive oli, että työ olisi selkeä ja toisi kaikki tarvittavat tiedot esille. Työn edetessä koin, että Väestörekisterikeskuksen oma raporttipohja MicrosoftOfficen Wordissa olisi sopiva pohja työlleni. Käytin taulukoiden tekoon ainoastaan Exceliä, koska koin, että se olisi paljon selkeämpi kuin Wordin omat taulukkopohjat. Koska produkti on valmiissa raporttipohjassa, sain valmiina asiakirjastandardin ja oikean värimaailman.

5.3 Produktin kuvaus

Tekemäni produkti kuvaa Väestörekisterikeskuksen kahden yksikön välistä päivitettyä vyörytystä vuodesta 2013 lähtien. Yksikköinä olivat oma yksikköni, Järjestelmät ja tuotanto, ja Tietopalvelut (kuvio 8). Päivitin myös kahden muun yksikön vyörytysprosentit myöhemmin, Tietosisällön ja Varmennepalveluiden.

Kuvio 8. Vyörytyksen suunta toimeksiannossa

Ensimmäinen asia produktissani on Tietopalveluiden sisäinen vyörytys ja, miten tietyt prosentit jossakin tietyssä toiminnossa jakautuvat. Tätä tehdessäni löysin säännönmukaisuuden, joka kertoo sen, mihin tiettyyn toimintoon prosentit jakautuvat ja kohdistuvat pitäen aina saman suhteen (1:1). Tässä kohdistuksessa tietyt prosentiosuudet kohdistuvat aina samansuuruisina Tietopalveluiden toimintoihin.

Produktin toisessa osassa käsittelen Järjestelmät ja tuotanto -yksikön organisaation sisäiseen palvelusopimukseen liittyviä prosentteja vastuualuekohtaisesti. Tuotanto ja integrointi -vastuualueen uudet prosentit perustuvat realistiseen toteumaan, joka on laskettu vastuualueen vuoden 2013 budjetista. Järjestelmäkehityksen uudet vyörytysprosentit puolestaan perustuvat realistiseen toteumaan vuonna 2013 tehtyihin sovellustehäviöihin. Testauksen vyörytysprosentit pysyivät samoina.

Kolmannessa ja samalla viimeisessä osassa paneudun Tietopalveluiden tarjoamien maksuttomien tuotteiden (eli suoritteiden) laskentaan. Maksuttomat tuotteet ovat Väestökisterikeskuksen tarjoamia ilmaisia tietoja julkisorganisaatioille, esimerkiksi Poliisi käyttää näitä tietoja. Osa maksullisista tuotteista tuli maksuttomiksi vuonna 2013. Vuoden 2014 kevään aikana on tulossa käyttöön uusi laskutusjärjestelmä, joka osaa ottaa huomioon myös maksuttomien suoritteiden liikenteen ulospäin. Tätä ennen tarvitaan kuitenkin laskutapa maksuttomien suoritteiden laskentaan, jota työstin tietopalvelupäällikön kanssa. Yhdessä palaverissa saimme tehtyä alustavan tavan laskea maksuttomat tuotteet, jota myös pystytään hyödyntämään vuoden 2013 tilinpäätöksessä.

Produktissani laadin vastaavuustaulukoita, joissa näkyvät vuoden 2012 tulosalueet, vuoden 2013 uudet tulosalueet ja vielä sisäisestä muutoksesta johtuva vuoden 2013 viimeisen kvartaalin toiminnot. Vastaavuustaulukoita on yhteensä kolme kappaletta, joista kaksi on Järjestelmät ja tuotanto -yksikössä ja yksi Tietopalveluissa. Näistä taulukoista käy myös ilmi sekä uudet, päivitettyt, että vanhat vyörytysprosentit. Taulukoissa käyn läpi järjestelmällisesti yksiköt ja niiden sisäiset jakaumat sekä miten uudet prosentit ovat muuttuneet Tietopalveluiden tuotteille.

Tiedon keräämiseen ja uuden tiedon aikaansaamiseksi käytin asiaan perehtyneiden asiantuntijoiden apua ja Väestökisterikeskuksen taloushallinnon tarjoamaa sisäistä, luotamuksellista tietoa. Tiedon kerääminen oli aikaa vievin osuus, koska tietoja täytyi kerätä monesta eri paikasta.

Produktini olen koonnut mahdollisimman selkeäksi ja helppolukuiseksi sitä lukeville asiantuntijoille ja niille, jotka sitä voisivat tarvita Väestökisterikeskuksessa. Produktin

pohjana olen käyttänyt VRK:n omaa raporttipohjaa, jossa värimaailma ja asettelu vastaavat heidän malleihinsa.

Produktiani ja siinä olevia uusia vyörytysprosentteja tullaan käyttämään vuoden 2013 tilinpäätöksessä. Uusien prosenttien vyörytysmallia tullaan puolestaan käyttämään tulevina vuosina. Työni on jo nyt vaikuttanut muun muassa sisäisiin, yksiköiden välisiin palvelusopimuksiin. Mielestäni onnistuin hyvin tehtävässäni ja organisaation talouspäällikkö kommentoi työtäni muuan muassa seuraavasti:

”Väestökisterikeskuksen kustannuslaskentaa tarkistetaan opinnäytetyön tuottaman tiedon avulla vuosilta 2013 ja 2014 tehtävissä tilinpäätöksissä ja kustannuslaskennassa.”

”Opinnäytetyön tekijä on ymmärtänyt hyvin toimeksiannon ja toteuttanut sen ahkerasti ja oma-aloitteisesti.”

6 Pohdinta

Aloitin produktin työstämisen ensimmäisen asiantuntijatapaamisen jälkeen 13.9.2013 ja palautin valmiin produktini 4.12.2013. Tein siis noin kolme kuukautta tehokasta ja päämäärätietoista työtä. Produktin työstön aikana ei tapahtunut mitään suurempia viivästyksiä ja olenkin siitä iloinen. Opinnäytetyön kirjoitusprosessin aloitin puolestaan joulukuun 2013 lopussa, lukien ensiksi vain sisäiseen laskentatoimeen liittyvää kirjallisuutta. Kirjoitusprosessin sain päätökseen maaliskuussa 2014.

Produkti ja teoriaosuus syvensivät tietoa laskentatoimea kohtaan. Työskentely Väestökisterikeskuksessa mahdollisti erinomaisesti uuden tiedon ja opitun soveltamisen käytäntöön opinnäytetyötä tehdessä. Opin todella paljon toiminto- ja kustannuslaskennasta ja, miten organisaation sisällä yksiköiden väliset ja yksiköiden sisäiset vyörytyksen tapahtuvat. Opinnäytetyöstäni on varmasti myös hyötyä toimeksiantajalleni ja sitä tul- laan käyttämään varmasti myös jatkossa.

Koen koko prosessin onnistuneen todella hyvin, koska sain produktin valmiiksi suunniteltua aikaisemmin ja koko opinnäytetyön tekeminen pysyi myös aikataulussa erittäin hyvin. Väestökisterikeskuksen asiantuntijat olivat erittäin yhteistyöhaluisia ja he pysyivät jakamaan aiheeseen liittyvää tietoa ja taitoa opinnäytetyöhöni. Sain olla mukana uuden vyörytysmenetelmän luonnissa ja tutustuin laajemmin siihen, kuinka Väestökisterikeskus hoitaa sisäistä laskentatoimeansa. Näin myös produktin keskeisen roolin osana organisaation sisäistä laskentatoimea.

Huonona puolena oli, että produktin päivittämiseen liittyviä oleellisia tietoja ei ollut kovin helppo löytää. Toimeksiantaja on kuitenkin erittäin tyytyväinen lopputulokseen ja pitää sitä hyödyllisenä VRK:lle.

Näin jälkikäteen ajateltuna olisin voinut tarkistaa ja mahdollisesti päivittää koko organisaation sisäisten ja eri yksiköiden väliset vyörytysprosentit. Se olisi kuitenkin viivästyttänyt produktin valmistumisaikaa reilusti. Tämä olisi ollut varmasti Väestökisterikeskuksen kannalta mielenkiintoinen ja tarpeellinen tutkimisen kohde. Toisaalta pysyvätkö juuri päivitetty vyörytysprosentit jatkossa samoina ja pysyikö vyörytysprosenttien laskemiseen kehitetty menetelmä samana? Mikä voisi olla jatkossa tarpeellinen prosenttien tarkistustiheys?

Valmista työtäni tullaan käyttämään taloushallinnon puolella muun muassa vuosien 2013 ja 2014 tilinpäätöksissä. Olen saanut paljon kokemusta ja tietoa työharjoitteluni sekä opinnäytetyöni tekemisen aikana ja täten syventänyt osaamistani sekä laskentatoimen teoriaan että käytännön työhön. Projekti on vihdoinkin tullut päätökseensä kuuden kuukauden puurtamisen jälkeen ja valmistuminen enää odottaa muutaman kuukauden päässä.

Lähteet

Alhola, K. 2008. Toimintolaskenta. Perusteet ja käytäntö. 4. uudistettu painos. WSOYpro. WS Bookwell Oy. Juva.

Brimson, J.A. 1992. Toimintolaskenta. Activity-based Accounting. Ekonomia. Weiling+Göös. Jyväskylä.

Hakala, Juha T. 2004. Opinnäytetyöopas ammattikorkeakouluille. 2. painos. Gaudeamus. Helsinki.

Ikäheimo, S., Lounasmeri, S. & Walden, R. 2009. Yrityksen laskentatoimi. 3. uudistettu painos. WSOYpro Oy. Helsinki.

Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. 2013. Tulosohejaus ja kustannuslaskenta. 2. uudistettu painos. SanomaPro Oy. Helsinki.

Kinnunen, J., Laitinen, E. K., Laitinen, T., Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2007. Avainlaskentatoimeen ja rahoitukseen. KY-palvelu. Helsinki.

Laitinen, E.K. 2003. Yritystoiminnan uudet mittarit. 3. uudistettu painos. Enterprise Adviser. Talentum. Helsinki.

Lumijärvi, O-P., Kiiskinen, S. & Särkilahti, T. 1995. Toimintolaskenta käytännössä. Toimintolaskenta johdon apuvälineenä. 2. painos. Ekonomia. WSOY:n graafiset laitokset. Porvoo.

Suomala, P., Manninen, O. & Lyly-Yrjänäinen, J. 2011. Laskentatoimi johtamisen tukena. Edita. Helsinki.

Turney, P.B.B. 2002. Toimintolaskenta. Avain tuottavampaan toimintaan. 2. uudistettu painos. Business Books. Tietosanoma. Helsinki.

Väestörekisterikeskus 2013a. Väestörekisterikeskus. Luettavissa:

<http://www.vrk.fi/default.aspx?id=153>. Luettu: 12.3.2014.

Väestörekisterikeskus 2013b. Väestörekisterikeskuksen organisaatio. Luettavissa:

<http://www.vrk.fi/default.aspx?id=778>. Luettu: 12.3.2014.

Väestörekisterikeskus 2013c. Tietotilinpäätökset osoittavat tietosuojan toteutuvan hyvin väestötietojärjestelmässä ja varmennetietojärjestelmässä. Luettavissa:

<http://www.vrk.fi/default.aspx?id=691>. Luettu: 12.3.2014.

Liitteet

Liite 1. Haastattelut

Johtaja. 15.11.2013.

Järjestelmäintegraattori. 30.10.2013.

Järjestelmäpäällikkö. 4.11.2013. 11.11.2013.

Tietopalvelupäällikkö. 11.10.2013, 30.10.2013, 22.11.2013.

Taluspäällikkö. 13.9.2013, 25.10.2013, 1.11.2013.

Yhteyssihteeri. 15.11.2013.